Μνήμων

Τόμ. 7 (1979)

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΜΕΛΕΤΗΣ ΝΕΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

ΜΝΗΜΩΝ

ΤΟΜΟΣ ΕΒΔΟΜΟΣ

Δ. ΛΟΥΛΕΣ : 'Ο βρετανικός τύπος για τη ναυμαχία του Ναβαρίνου •
B. ΚΡΕΜΜΥΔΑΣ : Καταγραφή των εμπορικών πλοίων του 'Ηρακλείου
τὸ 1751 • PENA ΣΤΑΥΡΙΑΝ - ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ : 'Ανέκδοτες ἐπιστολὲς τοῦ
Γ', Σκληροῦ στὸν Γ. Ν. Πολίτη • T. E. ΣΚΑΛΑΒΕΝΙΤΗΣ : Χρησιμολο-
γικὸ εἰκονογραφημένο μονόφυλλο τῶν ἀρχῶν τοῦ 18ου αἰῶνα • A. ΠΟ-
ΛΙΤΗΣ : Προσπάθειες καὶ σχέδια τοῦ Φοριέλ γιὰ μιὰ δεύτερη ἐκδόση τῆς
συλλογῆς τῶν ἐλληνικῶν δημοτικῶν τραγουδιῶν • Φ. ΔΗΜΗΤΡΑΚΟ-
ΠΟΥΛΟΣ : Χειρόγραφα Φουρνᾶ Εὐρυτανίας • I. K. ΧΑΣΙΩΤΗΣ : 'Η
διπλωματικὴ ἀλληλογραφία τῶν Bouligny - Mabili (τέλη 18' - ἀρχὲς 19'
αἰῶνα) • Γ. ΚΟΛΙΟΠΟΥΛΟΣ : Ληστὲς καὶ λησταντάρτες στὴν Κεν-
τρικὴ 'Ελλάδα τὸ 1835 - 1836 • K. ΛΑΠΠΑΣ : Γύρω ἀπὸ τὸν 'Αλέ-
ξανδρο 'Ησαῖα καὶ τὶς λιθογραφίες του • T. E. ΣΚΑΛΑΒΕΝΙΤΗΣ : Σχό-
λιο στὴ «δεύτερη» ἐκδόση τῆς 'Εγκυκλοπαίδειας τοῦ Πατούσα (1710)
• ΟΛΓΑ ΚΑΤΣΙΑΡΑΗ : 'Ο Ρήγας Φεραίος. Νέα στοιχεῖα ἀπὸ τὰ ἀρχεῖα
τῆς Τεργέστης • ΠΡ. ΠΑΠΑΣΤΡΑΤΗΣ : Στρατιωτικὴ συμφωνία Βρε-
τανίας - 'Ελλάδας (9 Μαρτίου 1942) • H. FLEISCHER : 'Αντίποινα
τῶν γερμανικῶν δυνάμεων Κατοχῆς στὴν 'Ελλάδα 1941 - 1944 •
BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ 1976

ΑΘΗΝΑ 1978 - 1979

**ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΒΕΗ - ΧΑΤΖΗΔΑΚΗ
(1920-1979)**

Mnimon Mnimon

doi: [10.12681/mnimon.272](https://doi.org/10.12681/mnimon.272)

Βιβλιογραφική αναφορά:

Mnimon, M. (1979). ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΒΕΗ - ΧΑΤΖΗΔΑΚΗ (1920-1979). *Μνήμων*, 7, 321-322.
<https://doi.org/10.12681/mnimon.272>

ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΒΕΗ - ΧΑΤΖΗΔΑΚΗ (1920-1979)

Ἡ ΕΜΝΕ συμμετέχοντας στο πένθος για τὸ θάνατο τῆς Εὐγενίας Χατζηδάκη ὁργάνωσε ἔκθεση δημοσιευμάτων της καὶ ἀνάθεσε στὸν Τριαντάφυλλο Ε. Σκλαβενίτη νὰ πεῖ λίγα λόγια πρὶν ἀπὸ τὴν καθορισμένη ὁμιλία-συζήτηση τῆς 9-1-'80 καὶ νὰ συντάξει κατάλογο τῶν δημοσιευμάτων της.

Ἡ Εὐγενία Χατζηδάκη, ποὺ μᾶς μίλησε στὶς 21 Νοεμβρίου '79 καὶ κουβεντιάσαμε μαζί της σ' αὐτὸ τὸ χῶρο, δὲν ἐπρόκειτο νὰ ζήσει γιὰ πολὺ μετὰ τὴ συνάντησή μας ἐκείνη. Ἐφυγε στὶς 28 Δεκεμβρίου ξαφνικά ἀπὸ τὸν κόσμο.

Δὲν εἶναι τῆς στιγμῆς νὰ μιλήσουμε λεπτομερειακὰ γιὰ τὸ ἔργο της τὸ ἐπιστημονικὸ, ἐκδομένο καὶ ἀνέκδοτο, οὔτε γιὰ τὶς ὑπηρεσίες ποὺ πρόσφερε χρόνια ἐπιμελήτρια στὸ Μουσεῖο Μπενάκη.

Οἱ ἐπιστημονικὲς της ἐνασχολήσεις κινήθηκαν σὲ δύο κύκλους. Ἀπὸ τὴ μία ἡ νεοελληνικὴ καλαισθησία, ἰδωμένη κυρίως μέσα ἀπὸ τὴ μελέτη τῶν χρυσοκεντημάτων (ποὺ τὴν προβληματικὴ της μᾶς ἀνάπτυξε στὴν ὁμιλία της ἐδῶ) καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη ἡ νεοελληνικὴ παιδεία, κυρίως στὰ χρόνια τοῦ νεοελληνικοῦ διαφωτισμοῦ, ὅπου ἐκτὸς ἀπὸ τὰ δημοσιεύματά της πρέπει νὰ θυμώμαστε καὶ τὴ συνεργασία της στὴν προετοιμασία τῆς ἔκδοσης τῶν ἐπιστολῶν τοῦ Κοραῆ.

Θὰ πρέπει νὰ θυμίσω καὶ τὴ συνεργασία της σὲ διάφορες ἐκδόσεις, ὅπως ἡ *Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους*, τόμοι 10-13, ὅπου ἡ ἐπιλογή τῆς εἰκονογράφησης εἶναι δικό της ἔργο ἀλλὰ καὶ μέρος τῆς εὐθύνης στὴν ἐπιμέλεια τῶν κειμένων.

Ἀκόμη, δὲν εἶμαι ἀρμόδιος νὰ μιλήσω γιὰ τὴν κοινωνικὴ καὶ πολιτικὴ της δράση, τὴ συμμετοχὴ της στὰ κοινά, γιὰ τὰ ὁποῖα εἶχε καὶ γνώση καὶ γνώμη, ὑποστήριζε μὲ θερμὴ τὶς ἀπόψεις της καὶ τολμοῦσε τὴν πράξη.

Μὰ περισσότερο θάθελα νὰ μιλήσω γιὰ τὴ στοργὴ ποὺ ἔδειχνε στοὺς ἀνθρώπους ποὺ τὴν πλησίαζαν· καὶ μετὰ ἐρχόταν ἡ ἀφθονία τῆς προσφορᾶς της : συμβουλὲς καὶ παρορμήσεις, ὁ καλὸς της λόγος κι ἀκόμα ὁδηγίες, πρωτότυπες ἀπόψεις καὶ καίριες ὑποδείξεις ἀπὸ ἓναν ἄνθρωπο μὲ σπάνια καλαισθησία καὶ βαθιὰ γνώση. Κι ἀκόμα ἡ Κυρία Εὐγενία σὲ ἄκουγε καὶ δὲ μετροῦσε τὸ χρόνο της, οὔτε τὶς προσφορές της... Κι ὅταν δίκαια ἢ ἀδίκαια σοῦ θύμωνε, ἦταν ἓνας θυμὸς ποὺ σὲ δυὸ βήματα ἔβρισκε τὸ λυγμό της, καθὼς πάντα φοβόταν ὅτι μποροῦσε νὰ ἀδικήσει τοὺς νέους ἀνθρώπους.

Δέκα μέρες πρὶν ἀπὸ τὸ θάνατό της κουβεντιάσαμε γιὰ τὴν ὁμιλία της σ' αὐτὸ τὸ χῶρο. Δὲν ἦταν, ὅπως πάντα, εὐχαριστημένη ἀπὸ τὴν ὁ-

μιλία της ἐδῶ, ἀλλὰ ἄφηνε τὴ χαρὰ της νὰ φανεῖ: ἦταν εὐχαριστημένη ποὺ κουβέντιασε μὲ νέους ἀνθρώπους καὶ βοήθησε, μιλώντας γιὰ τὴ δουλειὰ της, τὴν προσπάθεια γιὰ διάλογο σ' αὐτὸ τὸ χῶρο.

Δὲν θὰ τῆς ἦταν ἀντάξια ἡ καθιερωμένη ἐπισημότητα τῆς μονόλεπτης σιγῆς. Δὲν ἔμαθε νὰ σωπαίνει οὔτε ἀπὸ φόβο, οὔτε ἀπὸ ἀδιαφορία γιὰ τὰ κοινά, γιὰ τοὺς ἀνθρώπους. Ἦταν ἄνθρωπος ποὺ δὲ «δίδαξε» ποτὲ τὴ «σιγὴ» σὲ δύσκολους ἢ εὐκολότερους καιροὺς».

Δημοσιεύματα τῆς Εὐγενίας Βέη - Χατζηδάκη

1. Ἑκκλησιαστικὰ κεντήματα. Μουσεῖον Μπενάκη. Ἐν Ἀθῆναις 1953, 4ο, σ. λβ' + 78 + ΛΒ' πίνακες.
2. [Βιβλιοπαρουσίαση:] Κλέων Παράσχος (ἐπιμέλεια): Ἐμμανουὴλ Ροϊδῆς, Βασικὴ Βιβλιοθήκη, Ἀετὸς Α.Ε., Ἀθῆναι 1953. *Ἀγγλοελληνικὴ Ἐπιθεώρηση* 6 (1953-54) 297-301.
3. [Βιβλιοπαρουσίαση:] Κ. Θ. Δημαρᾶς, Ὁ Κοραῆς καὶ ἡ ἐποχὴ του. Βασικὴ Βιβλιοθήκη, Ἀετὸς Α.Ε., Ἀθῆναι 1953. *Ἀγγλοελληνικὴ Ἐπιθεώρηση* 7 (1954-55) 97-101.
4. Δύο ἐπεισόδια ἀπὸ τὶς διαμάχες τῶν φιλοσόφων, Ἀθήνα 1958: ἀνάτυπο ἀπὸ τὸν τόμο *Ἐρως εἰς Ἀδαμάντιον Κοραῆν*, Ἀθήνα 1965, σ. 228-258.
5. Χριστιανικὲς ἐπιγραφὲς Μ. Ἀσίας καὶ Πόντου στὸ Μουσεῖο Μπενάκη. *Μικρασιατικὰ Χρονικὰ* 8 (1959) 33-80· καὶ ἀνάτυπο: Ἀθήνα 1959.
6. Νίκος Α. Βέης (Bees) Νεκρολογία. *Δελτίον Χριστιανικῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας* 1 (1959) 3-10. Τὸ κείμενο συνυπογράφει ὁ Μ. Χατζηδάκης.
7. Δημοσιεύματα Νίκου Α. Βέη (Bees). *Πελοποννησιακὰ* 3-4 (1958-59) 437-488 καὶ ἀνάτυπο: Ἀθῆναι 1960. Πληρέστερη μορφή: *Byzantinisch-Neugriechische Jahrbücher* 19(1966) 1-55· καὶ ἀνάτυπο: Ἀθήνα 1964.
8. Κ. Π. Καβάφης 1863-1933 [Κατάλογος Ἑκθέσεως]. Μουσεῖο Μπενάκη 7 Νοεμβρίου - 9 Δεκεμβρίου. «Τέχνη» Θεσσαλονίκης, 14 Δεκεμβρίου - 9 Ἰανουαρίου, [Ἀθήνα 1963], 16ο, σ. 16.
9. Αἶθουσα Ἐλευθερίου Κ. Βενιζέλου. Ἀναμνηστικὰ - Ἀρχεῖο. Κατάλογος, [Μουσεῖο Μπενάκη], Ἀθήνα 1965, 16ο, σ. 40.
10. Σχεδιάσμα Χρονολογίας Εὐας Πάλμερ-Σικελιανοῦ ἀπὸ τὴν ἀνέκδοτη αὐτοβιογραφία της καὶ τὸ προσωπικὸ της ἀρχεῖο. *Ἡὼς* 9, τεύχος 98-102, 1966, (Ἀφιέρωμα στὴν Εὐὰ Πάλμερ-Σικελιανοῦ), σ. 1-7.
11. Συμπλήρωμα Βιβλιογραφίας Γ. Κατσίμπαλη γιὰ τὶς Δελφικὲς Ἑορτὲς καὶ τὴν Εὐὰ ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ Ἀρχείου Εὐας Σικελιανοῦ. *Ἡὼς* 10, τεύχος 103-107, 1967, (Ἀφιέρωμα στὴν Εὐὰ Πάλμερ-Σικελιανοῦ), σ.

- 397-400 και ἀνατύπωση: Γεράσιμος Γρηγόρης (σύνθεση-ἐπιμέλεια), Σικελιανός (1884-1951). Βίος, ἔργα, ἀνθολογία, κριτικές, εἰκόνες, βιβλιογραφία. Ἑταιρεία Λευκαδικῶν Μελετῶν, Ἀθήναι 1971, σ. 261-263.
12. Ἡ Εὐα Palmer Σικελιανοῦ καὶ οἱ Δελφικὲς Ἑορτές. Ἀναμνηστικὴ ἐκθεσὶς 16 Ἰανουαρίου - 3 Φεβρουαρίου. [Κατάλογος]. Ἑλληνοαμερικανικὴ Ἐνωσις, Ἀθήνα 1967, σ. 23.
13. Ἀπὸ τὴν πνευματικὴ καὶ κοινωνικὴ ζωὴ στὴν Ἑλληνικὴ Ἐπανάσταση. Μουσεῖον Μπενάκη. Ἐκθεσὶς 1 Ἰουνίου - 31 Δεκεμβρίου 1971, [Κατάλογος], 8ο, σ. 32+1χ.ἄρ.
14. [Βιβλιοπαρουσίαση:] Φ. Ἡλιού, Προσθῆκες στὴν Ἑλληνικὴ Βιβλιογραφία. Α' Βιβλιογραφικὰ κατάλοιπα τοῦ Ε. Legrand καὶ Η. Pernot (1515-1799), Ἀθήνα 1973, σ. 7-363. *Byzantinisch-Neugriechische Jahrbücher* 21 (1971-76) 355-359. Στὸ τέλος τοῦ κειμένου: Ἰούνιος 1974 καὶ ἀνάτυπο: Ἀθήνα 1974.
15. Ὅταν ἀμφισβητήθηκε ὁ πατριωτισμὸς τῶν φτωχῶν. Ἐφημ. *Ἡ Ἀγῆ*, Ἀφιέρωμα στὸ 1821, 25-3-1976, σ. 5.
16. Ἡ Ἱστορία τῆς Παιδείας καὶ τῆς Ἐκκλησίας [Βιβλιοπαρουσίαση:] Μανουὴλ Ι. Γεδεών, Ἡ πνευματικὴ κίνησις τοῦ Γένους κατὰ τὸν ΙΗ' καὶ ΙΘ' αἰῶνα. Ἐκδοτικὴ φροντίδα Ἀλκῆ Ἀγγέλου-Φίλιππου Ἡλιού. Νεοελληνικὰ Μελετήματα, ἀριθ. 1, Ἀθήνα «Ἑρμῆς» 1976, σ. 328. *Διαβάζω* τεύχος 7 (Μάρτιος - Ἀπρίλιος 1977) 67-69.
17. Διαφωτισμὸς καὶ Νεοελληνικὴ συνείδησις [Βιβλιοπαρουσίαση:] Κ.Θ. Δημαρᾶς, Νεοελληνικὸς Διαφωτισμὸς. Νεοελληνικὰ Μελετήματα, ἀρ. 2, Ἀθήνα «Ἑρμῆς» 1977, σελ. 1στ' + 514. *Διαβάζω* τεύχος 8 (Μάιος - Ὀκτώβριος 1977) 67-69.

ΥΠΟ ΕΚΔΟΣΗ

- Κατάλογος ἐκκλησιαστικῶν κεντημάτων Μεγίστης Λαύρας. (Ὑπὸ ἐκτύπωση στὸ συλλογικὸ τόμο: Θησαυροὶ Μονῆς Μεγίστης Λαύρας Ἀγίου Ὁρους, ποὺ θὰ ἐκδώσει ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος).
- Νεοελληνικὴ καλαισθησία.
- Ἡ Ἀγγελικὴ Χατζημιχάλη καὶ ἡ Λαϊκὴ μας Τέχνη ἀπὸ τὴ σκοπιὰ τῆς Ἱστορίας.
- Κατάλογος χειρογράφων Μουσείου Μπενάκη (16ος - 18ος αἰ.).
- Ὁ συγγραφέας ἀνώνυμης σάτιρας ποὺ προσγράφηκε στὸν Ἀλέξανδρο Σοῦτσο.